

Čriečky zo života Jána Vaščáka

Nezabudnuteľným pamätníkom a nevyčerateľnou studnicou príbehov, zvykov a piesní bol pán Ján Vaščák. Narodil sa 29.10.1933 a zomrel 27.2.2010. Bol dlhoročným členom folklórnej skupiny JAD-LOVEC a v scénickej podobe vystúpení stvárňoval prísneho richtára, ktorý končil veselice. Z archívnych materiálov som vybrala pár jeho postrehov, ktoré sa hodia práve na súčasné predveľkonočné obdobie.

„Jar je nam otec i mac, chto ňebudze šac, ňebudze aňi žac. Marec bez vodi, apríl bez travi. Kec v aprílu dišč pada, ta v maju šicko kvitŕne. Račši apríl mokri i rok budze dobri. Po dluhej žime še šicko radovalo. Dzjefki vinašali šmertku, paľeli ju, abo ju v Chornadze utopeli, žebi vo valaľe nebulo chorosci, aľe furt ľem hojnosci, radosci a vešelosci. Gazdiŕne pripraveli zarno na šacje, gazda še richtuje na peršu orbu. Muši bic

poriadna bo halboka brazda, visoki, puľči chlĕb. A co šicko še davalo do peršej brazdi? Na Veľku noc pošvecene kosci zo šunki, žebi karcice po roľi i luke ňerili, škрупinki z vajca i cale vajco, žebi bula dobra uroda. Vajco daval i pod prah maštalni, žebi voli buli šumne tluste, okruhľe, žebi dobre cahali. Kec prichodzol marec, ta ľudze hvareľi: „Pobjeraj še starec.“ Do Dzurja travu aňi s kľeščami zo žjemi ňevicahneš. Aňi še

bars ňeradujce v apríľu z veľkej travi, bo co v apríľu zrodzene, ta v maju budze žjedzene. Veľka noc - perša nedzeľa po jarnom splŕne. Ňemože bic pred 24. marcom, aňi po 24. apríľu. Veľkonočna ňedzeľa ukončuje 40-dňovi veľkonočni post. Na frištik še jedla šunka s chrenom, paska, varene vajca, no šicko mušelo bic panom fararom pri kosceľe pošvecene, až tak še jedlo.“

Mgr. Mária Uličná

Ján Vaščák

vpredú s Jánom Rybárikom, doľe prvý z ľava

V Margecanoch na Fašengy

